EBÜ’L-HÜSEYN MÂLİKÎ

Mâlikî mezhebindeki fıkıh ve hadîs âlimlerinden. İsmi, Ömer bin Muhammed bin Yûsuf bin Ya’kûb bin İsmail el-Ezdî'dir. Künyesi, Ebü’l-Hüseyn olup, Mâlikî mezhebinde yüksek ve mütehassıs bir âlim olduğu için, Ebü’l-Hüseyn el-Mâlikî” diye meşhûr olmuştur. Bağdâd’da doğup orada yetişti. Zekî, çok kuvvetli bir hafızaya sahipti. 39 senelik ömrünü hep ilim öğrenmekle geçirdi. 328 (m. 940) senesi Şa’bân ayının bitimine 13 gün kala, Perşembe günü vefât etti. Cenâze namazını oğlu Ebû Nasr kıldırdıktan sonra, Ebû Ömer Muhammed bin Yûsuf’un kabrinin yanına defn edildi.

Ebü’l-Hüseyn Mâlikî, hadîs, fıkıh, nahiv, lügat, şiir ve hesap ilimlerinde tanınmıştır. Sahip olduğu ilimlerin çoğunu dedesi Yûsuf tan aldı. 17 yaşındayken, Emîr Müktedir-billah tarafından, babasının yerine vekâleten Medînet-üs-Selâm (Bağdâd) şehrine kadı olarak ta’yin edildi. Fazîlet bakımından babasına çok benziyordu. O daha küçük yaşlarda iken, böyle ilim ve makam elde edince, halkın önce şaşkınlığı görüldü. Zamanla bu şaşkınlık hayranlığa döndü. Babasının vefâtına kadar, kadılıkta vekîl olarak kaldı. Onun vefâtından sonra, Kâdı’l-kudât’lık, ya’nî başkadılık görevine ta’yin edildi. Ebü’l-Hüseyn Mâlikî, bu göreve başladığında yirmi yaşındaydı. Vefâtına kadar da bu vazîfede kaldı.

Ebü’l-Hüseyn Mâlikî, fıkıhdan başka; miras, nahiv, lügat, şiir ve hesap ilimlerine âit çok kıymetli eserler vermiştir. Edebî şiirleri, çok güzeldir. İlk olarak yazdığı kitap “el-Ferec ba’de’ş-şiddet’dir. Bu eserin, üçyüz cüzlük büyük bir şerhi, “Müsned” adlı eserinden sonra yazmaya başladığı büyük bir eser olan “Garîb-ül-hadîs”i tamamlayamamıştır.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Mu’cem-ül-müellifîn cild-7, sh. 319

2) Târîh-i Bağdâd cild-11, sh. 229, 232

3) El-Bidâye ve’n-nihâye cild-11, sh. 194

4) Ed-Dîbâc-ül-müzehheb sh. 230

5) Mu’cem-ül-udebâ cild-16, sh. 67

6) Şezerât-üz-zeheb cild-2, sh. 313